Eesti Teadusagentuur teeb Teile ettepaneku osaleda teadust ja tehnoloogiat populariseerivate tegevuste väljundit ja tulemuslikkust hindava uuringu riigihanke ettevalmistamises. Selleks edastame teile allpool ülevaate planeeritava uuringu taustast, eesmärkidest ja sihtrühmadest. Soovime Teie hinnangut järgmistes aspektides:

1) Kas ja mil määral on planeeritud sihtrühmade (sh valimi) ja küsimustega uuringu eesmärgid saavutatavad;
2) kas on realistlik uuringu eesmärgid saavutada 15. oktoobriks 2018, kui uuringu eeldatav algusaeg on 1. mail;
3) kuidas on uuringu eesmärgid saavutatavad planeeritud rahaliste vahenditega (50 000 eurot käibemaksuta);
4) kas uuringu eesmärkide saavutamiseks vajalikud andmed on kättesaadavad
5) muu tagasiside selle kohta, mida oleks vaja hanke tehnilise kirjelduse koostamisel täpsustada, et saavutada uuringu eesmärgid võimalikult täielikult.

Pakume välja aja kohtumiseks 19. märtsil kell 10.00- 11.30. Toimumiskohaks Eesti Teadusagentuur, osaleda saab nii Tartus (Soola 8, V korrus)) kui Tallinnas (Lauteri 5, II korrus) – koosolek toimub videosilla vahendusel. Palume hiljemalt järgmise nädala esmaspäevaks teada anda, kas soovite arutelul osaleda ning kui, siis kummas linnas. Kui te pakutud ajal kohapeal osaleda ei soovi või saa, kuid huvi kaasa rääkida on, võite saata ka kommentaare kuni 19. märtsi kella 11-ni.

Ülevaade eesmärkidest ning planeeritavatest tegevustest uuringu raames.

1. Taust, eesmärk ja mõisted

Vastavalt Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegiale 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti 2014- 2020“ (edaspidi TAI strateegia) on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt süsteemselt algatatud mitmeid meetmeid ning tegevusi teadlaskonna ning loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia (edaspidi LTT) valdkonna järelkasvu toetamiseks.

TAI strateegia 1. meetme „Teaduse kõrge taseme ja mitmekesisuse kindlustamine“ elluviimisel on muu hulgas eesmärgiks seatud ühiskonnas teaduse ja teadushariduse populariseerimine, noortele adekvaatse karjääriinfo kättesaadavuse tagamine teadlase ja inseneri karjäärivõimaluste kohta nii avalikus kui erasektoris (mh kaasates populariseerimistegevustesse senisest enam ettevõtjaid kui potentsiaalseid tööandjaid), noorte huviringide sisuline arendamine LTT valdkonnas ning teadusasutuste, ettevõtete ja koolide koostöö soodustamine teaduse populariseerimisel ning LTT õppematerjalide arendamisel.

Mõisted

Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine on tegevus, mille kaudu toimub teadustegevuse ja inseneeria tutvustamine ning laiemale avalikkusele mõistetavamaks tegemine; teaduse, teadussaavutuste, teadlaste ja inseneride töö populariseerimine ning huvi äratamine

teadustegevuse ja teadlaste ning inseneride elukutse vastu. Muuhulgas tegevused, mille eesmärgiks on noortes huvi tekitamine LTT valdkonna ja selle karjäärivõimaluste vastu, huvi süvendamine ja valdkonnaga tegelemise motivatsiooni suurendamine nii üld- ja huvihariduses ja -tegevuses kui ka edasi kõrghariduses.

LTT valdkond – loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia valdkond (matemaatika, füüsika, keemia, bioloogia, geograafia, geoloogia, töö- ja tehnoloogiaõpetus, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad, tehnikaalad sh. erinevad inseneeria valdkonnad).

Planeeritava uuringu eesmärgid on:

1. Saada ülevaade sellest, mida teaduse ja tehnoloogia populariseerimise valdkonnas hetkel tehakse, millised on tegevuste peamised sihtgrupid ja tegevussuunad ning millised on üldhariduskoolide (kui peamise uuringu sihtrühma) ootused valdkonna tegevustele;
2. Saada hinnang teaduse ja tehnoloogia populariseerimises toimunud arengutele alates eelmisest uuringust, sh mil määral on 2013. aasta uuringus välja toodud probleemidele leitud lahendusi, millised neist on endiselt aktuaalsed ja kas mingeid probleeme on lisandunud;
3. Saada konkreetseid soovitusi ja ettepanekuid teaduse ja tehnoloogia valdkonna tegevuste planeerimiseks nii poliitika kujundajatele kui ka valdkonnas tegevuste elluviijatele. Uuringu tulemused peaksid välja tooma valdkonna tänased probleemid, olema abiks kõigile LTT populariseerimisega tegelejatele nii haridus- ja teadusasutustes kui mujal ning sisendiks pikaajalise teadust ja tehnoloogiat populariseerivate tegevuste strateegilise plaani loomisele.

2013. aastal läbi viidud uuring „Teadust ja tehnoloogiat populariseerivad tegevused Eestis“ tõi teaduse populariseerimise valdkonnas probleemidena välja järgmist:

1) Puuduvad selged riiklikud prioriteedid valdkonna arendamisel;
2) Populariseerimistegevuste tulemuslikkuse seire, sealhulgas sihtrühma teadlikkuse, suhtumise ja võimaliku käitumise järjepidev kaardistamine, on vähene;
3) Populariseerimise valdkond on vähe koordineeritud ning napib koostööd ja teabevahetust;
4) Populariseerimistegevuste rahastamine on killustatud (sh liiga projektipõhine)
5) LTT populariseerimise valdkonnas elluviidavate tegevuste jaotus on mitmetel skaaladel ebaühtlane:
    a. pikaajalised (näiteks huviringid) ja lühiajalised (näiteks üksik teaduskeskuse külastus)
    b. tegevused vanuserühmade kaupa
    c. tegevused temaatiliselt (loodusteadused, täppisteadused, tehnoloogia).
6) Noorte teadmised karjäärivõimalustest LTT valdkonnas on ebapiisavad;
7) Populariseerijatel on piiratud inimressurss ja oskused.

Probleemide loetelu oli raportis pikem, siin on välja toodud olulisemad.[1]

[1] Täieliku loetelu probleemidest leiab uuringuaruandest „Teadust ja tehnoloogiat populariseerivad tegevused Eestis“, Praxis 2013 ning Praxise blogist http://mottehommik.praxis.ee/loodusteaduste-ja-tehnoloogia-populariseerimise-roll-eesmargid-ja-korraldus-eestis/

2. Uuringu sihtrühmad

Uuringul on kolm sihtrühma. Kõigi kohta on toodud loetelu aspektidest, mille kohta soovime nende sihtrühmade puhul ülevaadet saada. Küsimuste loetelu ei ole lõplik, seda võib koostöös tellijaga täiendada või muuta. Uurimismeetodid, valimi ja konkreetsed uurimisküsimused koostab uuringu teostaja ning kooskõlastab need tellijaga.

1. Üldhariduskoolid (ootame kooli seisukohta, milles peab kindlasti sisaldume koolijuhi seisukoht ja kooli enda valikul teiste võtmetegijate arvamused). Koguvalimis peab olema vähemalt 100 kooli ning valim peab olema esinduslik koolitüübi, õppekeele, regiooni, omandivormi ja suuruse osas. Hõlmatud koolide nimekiri kooskõlastatakse tellijaga.

Soovime ülevaadet ja kooli seisukohta järgmistes aspektides:

1) Milliseid LTT valdkondi populariseerivaid tegevusi (nii ühekordseid kui regulaarseid) koolis korraldatakse? Millistele vanuserühmadele? Mille alusel seatakse eesmärgid ja koostatakse plaanid? Näiteks kuidas otsustatakse, milliseid huviringe koolis pakutakse?
2) Millistes LTT valdkondi populariseerivates tegevustes on lapsed osalenud väljaspool kooli (näiteks laagrid, programmid, projektid, noorteühingud, noortekeskused, muud algatused, huvitegevused)?
3) Millistest tegevustest/huviringidest on puudus? Mis on puuduse põhjus, kes peaks neid pakkuma?
4) Kust tuleb rahastus LTT valdkonna populariseerivate tegevuste korraldamiseks?
5) Kas info LTT valdkonna karjäärivõimalustest on koolidele piisavalt kättesaadav?
6) Millised on peamised probleemid nii tegevuste korraldamisel kooli poolt kui nendes osalemisel väljaspool kooli? Millised oleks võimalikud lahendused ja kes saaks neid lahendusi pakkuda?

2. Teaduse ja tehnoloogia populariseerimisega tegelevad organisatsioonid (tegevuste elluviijad). Algse organisatsioonide loetelu (tellijale teadaolevad valdkonnaga tegelevad organisatsioonid) ja nende kontaktid esitatakse uuringu tellija poolt, asutuste hulk on ligikaudu 200. (sh MTÜ-d, sihtasutused, ülikoolid, erialaliidud, teaduskeskused, LTT valdkonna huvikoolid, aga ka kutseõppeasutused, noortekeskused jne).

Soovime sihtgrupi kohta ülevaadet ja organisatsioonide seisukohti järgmistes aspektides:

1) Kuidas oma tegevusi planeeritakse ja millised on peamised eesmärgid teaduse ja tehnoloogia populariseerimisel, millised peamised teemad?
2) Millistele sihtgruppidele, millistele vanuserühmadele tegevusi tehakse ja miks just neile?
3) Kust tuleb rahastus tegevuste korraldamiseks?
4) Millised on peamised probleemid tegevuste korraldamisel?
5) Millised oleksid võimalikud lahendused ja kes saaks neid lahendusi pakkuda?

3. Valdkonna võtmetegijad, sh poliitikakujundajad. Soovime neilt hinnangut valdkonnas hetkel toimuvale, kirjeldusi probleemidest, mida nad valdkonnas näevad ja ettepanekuid valdkonna tegevuste planeerimiseks tulevikus. Algne loetelu tegijatest esitatakse uuringu tellija poolt.

Uuringu tulemusena valmib raport, mille sisulise osa soovituslik maht on 80 lk. Sisuline osa sisaldab sissejuhatust, teoreetilist osa, metoodika kirjeldust, tulemuste analüüsi, kokkuvõtet, soovitusi ning ingliskeelset lühikokkuvõtet ja sisukorda. Kõik olulisemad joonised ja tabelid on osa sisulisest osast. Uuringu sisulisele osale võivad lisanduda lisad (näiteks küsimustikud, intervjuude kokkuvõtted vms) ning kasutatud kirjanduse loetelu. Tellija soovib, et uuringu algandmed antakse talle üle digitaalsel kujul. Uuringu tulemusi tutvustatakse avalikul üritusel uuringu sihtrühmadele ja laiemale avalikkusele.

Uuringu hanke prognoositav väljakuulutamine- 30. märts, lepingu algus 1. mai ja prognoositav valmimise tähtpäev 15.10.2018.